

Kommande konserter

Nallekonsert SYMFONIRYSARE för 10 okt kl 12, 14 & 16

Med skräckblandad förtjusning guidas vi mellan skrämnel och musikalisk hicka, dansande skelett & flinande spökmusiker.

Boka biljetter till årets alla 5 Nallekonserter

Ännu en kull har vuxit upp i Malmö Konserthus och en ny generation barn har chansen att möta den stora musiken genom Nalle och hans 100 musikaliska kompisar i Malmö SymfoniOrkester. Ta med gosdjuret och kom!

Biljettkassan 040-34 35 00/Köp direkt på mso.se

Torsdag 15/10 kl 19.30 Sinfonia semplice

Malmö SymfoniOrkester
Okko Kamu, dirigent
Elina Sirone, piano (Vinnare i Nordic Piano Competition 2008)
Martinsson: Konsert för orkester
Chopin: Pianokonsert nr 1
Nielsen: Symfoni nr 6

Kvällens blommor kommer från

Söndag 18/10 kl 16.00 Polisens Musikkår Skåne

Två timmars konsert med Gunilla Backman som gästartist

Onsdag 21/10 kl 18.00 Berlioz / Efter jobbet

Malmö SymfoniOrkester
Marc Soustrot, dirigent
Berlioz: Symphonie fantastique

MALMÖ SYMFONIORKESTER

MALMÖ KONSERTHUS
TORSDAG 8 OKTOBER 2009 KL 19.30

MAHLERS FEMMA

MALMÖ SYMFONIORKESTER

VASSILY SINAISKY dirigent

MARIKA FÄLTSSKOG violin

Jörgen Svensson och Marika Fältskog, konsertmästare

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685-1750)

Violinkonsert a-moll BWV 1041 / 15 min

Första satsen utan tempoangivelse

Andante

Allegro assai

Ceremoni med anledning av att Marika Fältskog utsetts till professor i violin vid Musikhögskolan i Malmö. Välkomstord av Ingalill Rahm Hallberg, professor och vicerektor vid Lunds universitet.

PAUS

GUSTAV MAHLER (1860-1911)

Symfoni nr 5 ciss-moll / 66 min

I Trauermarsch

Stürmisch bewegt

II Scherzo

III Adagietto

Rondo-Finale

VASSILY SINAISKY dirigent

MSOs chefsdirigent Vassily Sinaisky är en rutinerad musiker med diger meritlista. Tiden efter Musikkonservatoriet i Leningrad var han assistent till den legendariske dirigenten Kirill Kondrasjin hos Moskva-filharmonikerna. Sinaisky vann guldmaljen i den prestigefyllda Karajantävlingen 1973 och engageras sedan dess av orkestrar över hela världen, bl a har han dirigerat Los Angeles Philharmonic, BBC Symphony Orchestra, Concertgebouw-orkestrern i Amsterdam, Pittsburgh Symphony Orchestra och Finska Radions Symfoniorkester. Konserter och skivinspelningar kritikerrosas. Åren 1991-1996 var Sinaisky chefsdirigent och konstnärligt ansvarig för Moskva-filharmonikerna. Därefter erhöLL han samma position hos Ryska statens symfoniorkester, som han lämnade så sent som 2002. Genom åren har Sinaisky även arbetat mycket med opera och varit förste gästdirigent vid Bolsjoj i Moskva. Han har haft framgångar vid Komische Oper i Berlin och English National Opera i London.

Numera har Vassily Sinaisky sin bas i Amsterdam, där han bor på Bachstraat ett stenkast från Concertgebouw. Staden är ett stort musikaliskt centrum och det är nära till allt. Inte minst till Manchester i England och uppdraget som förste gästdirigent sedan 1996 för BBC Philharmonic Orchestra och till Malmö förstås. Från och med hösten 2009 är Sinaisky dessutom permanent gästdirigent vid Bolsjoj.

Med BBC-orkestrern i Manchester har Sinaisky gjort ett antal skivinspelningar på Chandos, främst med rysk musik av bl a Balakirev, Sjostakovitj, Glinka och Sjostakovitj. Sommaren 2007 påbörjade han och MSO inspelningen av Franz Schmidts fyra symfonier för skivmärket Naxos. Schmidts Symfoni nr 1 släpptes i mars och har hyllats både i Sverige och internationellt. Symfoni nr 2 släpptes i september 2009.

Foto: Marco Borggreve

MARIKA FÄLTSKOG violin

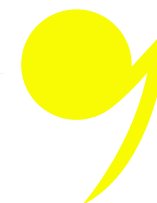
Foto: X-ray-Malmö

Marika Fältskog anställdes som första konsertmästare i Malmö SymfoniOrkester våren 2008. Hon framträdde första gången som solist med MSO i februari 2009, då Tor Aulins tredje violinkonsert stod på programmet. Hon har även tidigare varit solist i flera violinkonserter, bl a av Bach, Vivaldi och Mozart med Stockholms Sinfonietta och Kungliga Filharmonikerna.

Marika är född och uppväxt i Helsingfors i en stor musikerfamilj. "Alla spelar - föräldrar och syskon, morfar, farfar, mosttrar och morbröder..." berättar hon. När hon och tvillingssyster Jannica var 18 år sökte de in på Edsbergs Musikhögskola i Sverige, där deras bror Jan-Erik Gustafsson redan studerade cello för Frans Helmersson. Systrarna studerade violin för Endre Wolf och hans hustru Jennifer. Marika har även deltagit i flera masterclasses, bl a med Victor Liebermann, György Pauk och Mihaela Martin. Marika tog sitt kammarmusikdiplom 1996 och solistdiplom 1998. Solistdiplomet erhöLL hon sedan hon framfört Beethovens Violinkonsert med Kungliga Filharmonikerna i Stockholm. Redan 1996 fick hon fast tjänst i förstaviolinistämman hos Filharmonikerna och blev alternerande första konsertmästare från 2000. Hennes syskon finns i Sveriges Radios Symfoniorkester, Jannica som alternerande första konsertmästare och Jan-Erik som solocellist.

Marika Fältskog och hennes syster var medlemmar i Selinkvartetten hemma i Finland under tio år och var med om att vinna den kända tävlingen Concertino Prag i slutet av 1980-talet. Marika har även spelat med Vertavokvartetten i Norge och varit aktiv i andra kammarmusikaliska sammanhang, bl a i MSOs kammarmusikserie ScenTisdag i våras.

Vid sidan av orkesterarbetet undervisar Marika vid Musikhögskolan i Malmö, för tillfället har hon sex folelever. Och hon undervisar gärna: "Det känns som ett ansvar att lära vidare det jag kan och få fram duktiga violinister. Det är viktigt."

MUSIKHÖGSKOLAN I MALMÖ

Musikhögskolan i Malmö har cirka 600 studenter och 250 anställda som tillsammans med Teaterhögskolan och Konsthögskolan i Malmö utgör den konstnärliga fakulteten inom Lunds universitet. Musikhögskolan utbildar musiker, kompositörer, kyrkomusiker och musiklärare med olika specialiseringar. Vid skolan bedrivs även konstnärligt utvecklingsarbete och forskning. Ett stort utbud av fristående kurser vänder sig bl a till yrkesverksamma musiker och lärare.

Musikhögskolan i Malmö hör till Europas mest offensiva musikhögskolor med ett internationellt studieklimat och väletablerade kontakter långt utanför Norden och Europa. Musikhögskolan spelar också en viktig roll i Malmös kultur- och musikliv både som egen arrangör och som samarbetspartner med föreningslivet och andra institutioner. Varje år arrangerar Musikhögskolan över 200 konserter i Malmö och i regionen. Samarbete pågår kontinuerligt med Malmö SymfoniOrkester i större symfoniska projekt och kompositionsprojekt. Musikhögskolans diplomstudenter ges dessutom årligen möjlighet att vara solister med MSO. Viktig

MUSIKHÖGSKOLAN I MALMÖ
Lunds universitet

kunskapsöverföring pågår mellan institutionerna genom att flera MSO-musiker undervisar vid Musikhögskolan.

En donation av industrimannen Sten K Johnson har möjliggjort inrättandet av en adjungerad professur i violin samt satsningar på internationell gästlärarverksamhet inom stråkområdet vid Musikhögskolan i Malmö, Lunds universitet. Till innehavare av denna professur har utsetts Marika Fältskog, första konsertmästare i Malmö SymfoniOrkester.

JOHANN SEBASTIAN BACH

Violinkonsert a-moll

Bach skrev troligen sin första violinkonsert under sin tid som kapellmästare vid hovet i Köthen (1717-1723), sex av mästarens bästa år. Men dateringen är osäker och ifrågasätts av somliga forskare. Här fick han i alla fall för en gångs skull tillfälle att ägna sig åt profan orkester-, kammar- och klavermusik. Det unga furstliga hovet erbjöd Bach generösa villkor. De tvekade inte att anställa honom trots att han just avtjänat ett kortare fängelsestraff och blivit avskedad från sin tjänst i Weimar. Han togs emot med öppna armar, fick en utmärkt orkester med arton musiker att arbeta med och 400 thaler i lön, mot 250 i Weimar. Arbetsgivaren var dessutom både kunnig i och intresserad av musik. Dessa omständigheter speglas också i den musik Bach skrev under dessa år. Den är ofta öppen och utåtriktad. Men så uppmuntrades han också att vidga sina vyer. Han fick t ex gesig ut på resor, till och med i furstens sällskap. Vilken förändring i hans liv! Tidigare hade han knappast rest alls. Jo, en gång hade han fotvandrat åtskilliga mil för att få höra Buxtehude spela orgel. Det var därför han kastats i fängelse i Weimar. Låt vara att besöket varade ett par månader längre än avtalat.

Men även i Köthen fanns orosmoln. Att han inte stannade där för gott berodde på att fursten gifte sig med en totalt omusikalisk prinsessa som påverkade furstens intressen alltför

mycket. Och inte nog med det, när Bach kom hem från ett besök i Karlsbad 1720, fann han sin hustru Maria Barbara både död och begravnen. Att vara ensam far med fyra små barn var svårt, men gav honom nya erfarenheter och en ny mognad. Strax därpå gifte han om sig med so-pranen Anna Magdalena, en oerhört fängslan-de gestalt i musikhistorien. Hon bidrog i högsta grad till att många av Bachs allra främsta kompositioner blev verklighet. Kanske har hon i själva verket komponerat några av dem, man har hittills inte kunnat skilja makarnas handstil åt. Den orkestermusik Bach skrev under dessa år (däribland de sex Brandenburgkonserterna, de fyra orkestersviterna och de tre violinkonserterna) hör till hans mest varierade och inspirerade verk. Det förvånar därför föga att de ännu idag hör till standardrepertoaren, även om man lätt kan känna igen inflytande från exempelvis Vivaldi. Men märkligt nog nämns ingen av violinkonserterna i listorna som sonen Carl Philipp Emanuel Bach och eleven Johann Agricola upprättade över Bachs kvarlåtenskap. Inte heller nämns de i den första biografien över Bach, skriven av J N Forkel 1802. Det var först på 1850-talet som de trycktes och föll då helt utanför tidens fylliga och virtuost romantiska stil. Verkligt älskade blev Bachs violinkonserter inte förrän intresset för barockmusik åter började ta fart vid 1900-talets början.

© Stig Jacobsson

GUSTAV MAHLER

Symfoni nr 5

Runt sekelskiftet fortgick Gustav Mahlers hektiska arbete som chef för Wienoperan i högt tempo och hans repertoar och rykte som dirigent växte sig allt större. Han var stridbar och krävande för sin personal, men var säkert själv den som jobbade hårdast. Trots att han var ett med sitt arbete längtade han alltid efter sommarens ferier, när han i Maiernigg skulle få tid att skriva ner och bearbeta alla de musikaliska idéer som vuxit fram i hans huvud under året. Han hade ofta många kompositioner på gång samtidigt. Under arbetet med femte symfonin tillkom även ett flertal sånger med texter av Friedrich Rückert. Man har sagt att 1900-talet inleddes med Mahlers femte symfoni. Han arbetade på den från 1901 och fullbordade verket den 24 augusti 1902 (fyra revideringar gjordes 1904-1909). Uruppförandet ägde rum i Köln den 18 oktober 1904, Mahler själv dirigerade. Med denna symfoni slog han in på en ny väg: han hade skalat bort den folkmusikaliska inspirationskällan, sagomotiven och de vokala inslagen - allt som var så typiskt för hans tidigare verk. Istället hade han nu skapat en mer jordnära instrumental fresk. Det storslagna och egensinniga hade han däremot inte övergivit, tvärtom. Under den första sommaren (1901) hann den planerade grandiosa fresken inte alls

bli färdig. Men när han återkom till Maiernigg sommaren därpå hade livet förändrats på ett påtagligt sätt. Alma hade kommit in i hans liv och sedan några månader var hon hans hustru. Det var nära att symfonin inte heller denna sommar skulle hinna bli färdig. Först tre dagar innan den planerade hemresan till Wien skulle äga rum, kunde han dra slutstrecket. Den dagen tog han Alma till kompositionsstugan och spelade upp hela symfonin för henne på piano. Under de kommande åren gjorde han små ändringar, på grund av annat arbete hann han inte göra någon fullständig kopia av symfonin förrän hösten 1903. Och ändå var han inte alldeles nöjd. Det mesta av inkomsterna av denna underbara symfoni gick åt till att göra ändringar i redan graverade tryckplåtar. Hans osäkerhet kan förvåna - han hade ju ett mästerligt kunnande - men han hade svårt att formulera de för tiden alldeles nya tankarna.

Musiken är mycket brett upplagd och Mahler såg här sin roll som tonsättare att samordna världens, ja, rent av hela universums polyfoni. Att hans ingående studier av Bachs musik hade givit resultat framgår tydligt. Den pånyttfödda kreativiteten hängde kanske också ihop med färdigställandet av den nya villan och kompositionsstugan, gömd i skogen. Femte symfonin har fem satser, vilka tonsättaren uttryckligen delat in i tre delar. Till första delen hör den inle-

dande sorgmarschen, där trumpetfanfarenerna bildar en tragisk refräng. Men här finns också element som kraftfullt kontrasterar mot stråkarnas klagande marschmelodi; utbrott av intensiv lidelse, men också tröstande partier. Utan paus börjar den andra satsen i ett kraftigt fortissimo - stormande, upprört med stor våldsamhet. En nödvändig reaktion mot den inledande sorgen, men med likartat motiviskt material. Mot slutet blir det hela mer optimistiskt och musiken övergår i en segerhymn. Andra delen består av den tredje satsen Scherzo (kraftfullt, ej alltför snabbt). En livsbejakande, livlig musik, genomsyrad av en aldrig sinande ström av nya musikaliska idéer, avbrutna av valsartade eller melankoliskt drömmande episoder. Solhornet kan erinra om posthornet i tredje symfonin. Scherzot är den längsta satsen och symfonins kärna. Men för de flesta är säkert det mest kända avsnittet i Mahlers femte symfoni ett bitterljuvt Adagietto för stråkar och harpa. Det är inledningen till symfonins tredje del. Detta är en ovanligt välformad och homogen ädelsten. Romantiskt världsfrånvänt står det i skarp kontrast till resten av symfonin. Inte minst på grund av att det valdes som ledmotiv till Viscontis film *Döden i Venedig* efter Thomas Manns roman, har Adagietto kommit att bli ett ofta separat spelat nummer. Man har kallat det ett kärleksbrev till Alma Schindler,

hon som alltså blev fru Mahler under arbetet med denna symfoni.

Slutligen kommer den stora rondofinalen med all sin vitalitet och glädje. Det är en sorts sammanfattning, där Mahler kombinerar sonatform med rondo och fuga. Där rondotemat kan härledas ur scherzots segerhymn och där adagiettotemat dyker upp i olika episoder. Mot slutet bygger blecket upp en koral - segerhymnen igen! - som reser sig över de andra instrumentens jubel. Symfonin slutar i oöverträffad optimism när ciss-moll går över i D-dur. Tonarterna i de olika satserna är ciss-moll, a-moll, D-dur, F-dur, D-dur. Eftersom man kan säga att första satsen helt faller utanför den traditionella ramen för en symfoni, är det strängt taget omöjligt att säga att den femte symfonin går i någon speciell tonart, lika lite som nr 7 och nr 9. Normalt ger man nämligen ett verk sin tonart efter huvudsatsen, men bara om den kommer först. Av tradition sägs femman gå i ciss-moll. Tonsättaren berörde själv problematiken i ett brev till sin förläggare Peters: "Det är efter satsernas disposition (av vilka den vanliga första satsen kommer först som nr två) helt omöjligt att tala om en tonart 'för hela symfonin', och bäst vore, för att undvika missförstånd, att utelämna en sådan."

© Stig Jacobsson

